

GOL KOMMUNE
Gamlevegen 4
3550 GOL

Saksbehandler, innvalgstelefon
Irene Tronrud, 32266819

Tilbakemelding på egenkontrollrapport for avløpssektoren for rapporteringsåret 2023 - Gol kommune

**Gol kommune har alvorlige avvik fra krav i tillatelsen og forurensningsforskriften i
rapporteringsåret 2023.**

**Gol avløpsrensaneanlegg klarer ikke sekundærrensekravet eller fosforrensekravet for 2023.
Dette er gjentakende alvorlig avvik. Videre overholdt ikke Gol avløpsrensaneanlegg grensen for
samlet restutslipp av fosfor i 2023. Statsforvalteren bemerker imidlertid at enkeltprøver for
både BOF₅, KOF og fosfor på slutten av rapporteringsåret, viser at anlegget renser godt.**

**Så lenge Gol avløpsrensaneanlegg i Gol kommune ikke drives i tråd med tillatelse gitt i eller i
medhold av lov, er nye tilknytninger av private abonnenter, eller avtale om økte påslipp fra
bedrifter til avløpsrensaneanlegget, regnet som forsettlig brudd på tillatelsen.**

Vi tar egenkontrollrapportene og årsrapportene for 2023 til etterretning.

**Kommunen skal betale et gebyr på 7 800 kr for vårt arbeid med egenkontrollrapportene.
Miljødirektoratet vil ettersende faktura.**

Rapporterings skjema for 2024 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2025.

Vi viser til egenkontrollrapporter og årsrapporter for Gol kommune sitt avløpsnett, samt Gol
avløpsrensaneanlegg og Golsfjellet avløpsrensaneanlegg.

Gol kommune fikk ny tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann fra Gol tettbebyggelse i Gol
kommune, i vårt vedtak av 09.01.2023. Det er denne tillatelsen som legges til grunn ved
gjennomgang av egenkontrollrapporteringen for rapporteringsåret 2023, for Gol avløpsrensaneanlegg,
men nye rensekrav for fosfor, BOF₅ og KOF trer ikke i kraft før 01.01.2025.

Avløpsnett til Gol avløpsrensaneanlegg

Gol kommune har rapportert at avløpsnettet til Gol avløpsrensaneanlegg har 6 installerte nødoverløp
og ingen regnvannsoverløp. Dere har beregnet at 3 959 m³ urensset avløpsvann og over 29,5 kg

fosfor ble sluppet ut i Hallingdalselva ved overløp på avløpsnettet i 2023. Dette er en svært stor økning sammenliknet med rapporteringsåret 2023, hvor 120 m³ avløpsvann og 0,4 kg fosfor ble sluppet ut. Gol kommune bemerker i sin rapportering at hovedårsaken til overløpene i 2023 var ekstremværet Hans.

Gol kommune rapporterer at det er 2 830 innbyggere, og ingen fritidsboliger tilknyttet avløpsnettet i 2023. Dette er samme antallet som ble rapportert ved fjorårets rapportering.

Gol avløpsrenseanlegg

Det er for 2023 rapportert at Gol avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 398 770 m³ avløpsvann og at 2 457 m³ har gått i overløp ved avløpsrenseanlegget. Avløpsvannet i overløp utgjør 0,61 % av alt vann inn til avløpsrenseanlegget. Det er videre rapportert om mer avløpsvann inn til renseanlegget i 2023 enn tidligere, og vannmengden inn til avløpsrenseanlegget har økt med 44 % sammenliknet med tall for 2022.

Statsforvalteren ble varslet av kommunen 19.11.2023 om akutt utslipp av avløpsvann med redusert rensing ved Gol avløpsrenseanlegg, da teknisk utstyr i kjelleren til renseanlegget druknet i forbindelse med ekstremværet Hans. Kommunen rapporterer om at anlegget ikke hadde noen form for rensing i perioden 09.08.2023 til 20.08.2023, fra 21.08.2023 til 28.08.2023 hadde anlegget kun mekanisk og kjemisk rensing. I perioden 29.08.2023 til 06.10.23 rapporterer kommunen om at Gol avløpsrenseanlegg hadde mekanisk, kjemisk og biologisk rensing uten tilbakeføring av rejektivann. Til sammen rapporteres det at 5 562 m³ avløpsvann uten rensing/ med redusert rensing ble sluppet i nevnte periode, og at 196 kg fosfor ble sluppet ut i Hallingdalselva. Videre rapporteres det at mengde BOF₅ sluppet ut i denne perioden var 6 722 kg (6,7 tonn) og mengde KOF lik 20 247 kg (20,27 tonn). Gol kommune opplyser i e-post datert 26.04.2024 om at kilde for tallene er grunnlagsdata hentet fra søknad om tillatelse til midlertidig utslipp. Kommunen kommenterer videre at det er tatt høyde for bla. slaktesesong på Nortura, og at i deres beregning av utslipp av fosfor, BOF₅ og KOF har kommunen benyttet en høy verdi for innløpskonsentrasjon. Kommunen har e-post 26.04.2024 vurdert at rapporterte data er urealistisk høye da Nortura var ute av drift i perioden med redusert rensing, samt svært mye overvann som følge av Hans. Avløpsvannet var fortynnet, og en lav realistisk innløpskonsentrasjon ville vært mer korrekt å benytte i beregningen.

Gol avløpsrenseanlegg klarer ikke rensekravet for fosfor på 93 % i 2023, da gjennomsnittlig rensegrad for fosfor var 89,54 % i 2023. Dette er allikevel en liten forbedring sammenliknet med 2022, hvor gjennomsnittlig rensegrad for fosfor var 84,06 %. Anlegget har ikke klart prosentkravet for fosfor siden 2018. Dette er gjentakende alvorlig avvik.

Tillatelsen gitt 09.01.2023 har en grense for samlet årlig restutslipp av fosfor på 303 kg frem til 31.12.2024. Beregnet utslipp av fosfor fra Gol avløpsrenseanlegg i 2023 er 287 kg, i tillegg er 29,5 kg sluppet ut via overløp på avløpsnettet. Til sammen blir dette et utslipp på 316,5 kg fosfor, hvilket betyr at kommunen ikke har overholdt grensen for samlet restutslipp av fosfor. Dette er et avvik.

Gol avløpsrenseanlegg klarer ikke sekundærrensekravet for BOF₅ og KOF_{CR}. Dette er et gjentakende alvorlig avvik.

For BOF₅ overholder anlegget konsentrasjonskravet på maksimalt 25 mg O₂/l ved utslipp eller kravet til renseseffekt på minst 70 % når vi ser på antall enkeltprøver, og vilkåret om at minst 65 av 72 døgnblandprøver må overholde krav. Fire prøver for BOF₅ datert 08.01.2023, 09.01.2023, 04.07.2023 og 27.07.2024 hadde imidlertid 100 % overskridelser, dvs. at utslippskonsentrasjonen er høyere enn

50 mg O₂/l og at renseseffekten er lavere enn kravet i tillatelsen på 70 %. Nevnte fire prøver medførte brudd på sekundærrensekravet i rapporteringsåret.

Enkeltresultater for KOF viser at Gol avløpsrenseanlegg også overholder konsentrasjonskravet på maksimalt 125 mg O₂/l ved utslipp eller kravet til renseseffekt på minst 75 % når vi ser på antall enkeltprøver, og vilkåret om at minst 65 av 72 døgnblandprøver må overholde krav. En prøve for KOF datert 04.07.2023 hadde imidlertid 100 %-overskridelse, dvs. at utslippskonsentrasjonen er høyere enn 250 mg O₂/l og at renseseffekten er lavere enn kravet i tillatelsen på 75 %. Denne prøven medførte brudd på sekundærrensekravet.

Vi påpeker plikten anleggseier har til å varsle Statsforvalteren dersom utslippet er overskredet med 100 % av det rensekravene sier, jf. forurensningsforskriften § 14-14.

Anlegget overholder for øvrig kravet om maksimalt årlig utslipp av BOF₅ på 26 tonn og av KOF på 44 tonn, jf. krav i tillatelsen fra 01.09.2023. Kommunen rapporterer om at Gol avløpsrenseanlegg slapp ut 12,7 tonn BOF₅ og 33,7 tonn KOF i løpet av 2023.

Dimensjonerende kapasitet for Gol avløpsrenseanlegg er oppgitt til å være 9 293 pe (BOF₅). Dere har rapportert at den målte maksukebelastningen i 2023 var 8 970 pe (BOF₅). Etter vår utregning er maksukebelastningen for BOF₅, når vi ser på enkeltprøve i maksuke 17.10.2023 på 9 200 pe (BOF₅). Dette er høyere enn hva kommunen har målt, og er svært nær anleggets dimensjonerende kapasitet.

Gol kommune rapporterer om at anlegget var i prøvedrift i 2023, og på grunn av flommen «Hans» og skade på utstyr, har avløpsrenseanlegget ikke hatt tilfredsstillende rensing. Kommunen opplyser videre i rapporteringen om at tiltak har blitt iverksatt, og at Gol avløpsrenseanlegg etter dette har hatt tilfredsstillende rensing. Statsforvalteren bemerker i denne sammenheng at enkeltprøver viser for både BOF₅, KOF og fosfor at anlegget renser godt perioden fra oktober 2023 til desember 2023.

Avløpsnett til Golsfjellet avløpsrenseanlegg

Gol kommune har rapportert at avløpsnettet til Golsfjellet avløpsrenseanlegg har 2 installerte nødoverløp og ingen regnvannsoverløp.

Det er ikke rapportert om noen tilfeller av nødoverløp i 2023.

Gol kommune rapporterer at det er 600 fritidsboliger og 25 innbyggere tilknyttet avløpsnettet til Golsfjellet avløpsrenseanlegg i 2023. Dette er samme antallet som ble rapportert ved fjorårets rapportering.

Golsfjellet avløpsrenseanlegg

Det er for 2023 rapportert at Golsfjellet avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 52 299 m³ avløpsvann og at 700 m³ har gått i overløp ved avløpsrenseanlegget. Avløpsvannet i overløp utgjør 1,32 % av alt vann inn til avløpsrenseanlegget. Det er rapportert om mer avløpsvann inn til renseanlegget i 2023 enn det som er registrert siden 2018. Vannmengden inn til avløpsrenseanlegget har økt med 22 % sammenliknet med tall for 2022.

Dimensjonerende kapasitet for Golsfjellet avløpsrenseanlegg er oppgitt til å være 5 100 pe (BOF₅). Dere har rapportert at den målte maksukebelastningen i 2023 var 1 250 pe (BOF₅). Etter vår utregning er maksukebelastningen for BOF₅, når vi ser på enkeltprøve i maksuke 05.04.2022, også på

1 250 pe (BOF₅). Gol kommune skriver i sin rapportering at prøveplanen må endres, slik at dere får målt maksukebelastningen ved anlegget.

Golsfjellet renseanlegg klarer rensekravet for fosfor på 93 % i rapporteringsåret, med en beregnet renseeffekt på 96,73 % for fosfor. Anlegget klarer også sekundærrensekravet for 2023 slik som for foregående år.

Kommunen rapporterer at det ikke er registrert avvik ved anlegget i 2023. Videre rapporterer dere at Golsfjellet avløpsrenseanlegg har store variasjoner i belastning over året, og at det brukes mye tid på å driftsoptimalisere anlegget for å få tilfredsstillende rensning.

Tilbakemelding på resipientovervåkingsrapport – Gol og Golsfjellet renseanlegg

Statsforvalteren viser til e-post fra Rambøll v/Lise Irene Karlsen datert 29.02.2024 med vedlagt årsrapport for 2023 for resipientovervåking i Hallingdalselva ved Gol renseanlegg og Tisleifjorden ved Golsfjellet renseanlegg. Renseanleggene ligger i Gol kommune.

Resipientovervåkingsrapport i Hallingdalselva ved Gol renseanlegg og Tisleifjorden ved Golsfjellet renseanlegg for 2023, bekrefter at det i 2023 ble gjennomført totalt seks prøvetakinger av hver resipient. Resultatene er lagt inn i Vannmiljø. Metoder og resultater presenteres på en oversiktlig måte, og det er gjort vurderinger av tilstand og påvirkning. Det er også foretatt en sammenligning med data fra tidligere år. Rapporten bekrefter videre at det i 2023 ble tatt prøver av begroingsalger i Hallingdalselva, i tråd med prøvetakingsprogrammet.

Vi tar årsrapporten for resipientovervåking av Hallingdalselva ved Gol renseanlegg og Tisleifjorden ved Golsfjellet renseanlegg til orientering.

Konklusjon

Gol kommune har alvorlige avvik fra krav i tillatelsen i rapporteringsåret 2023.

Gol avløpsrenseanlegg klarer ikke sekundærrensekravet eller fosforrensekravet for 2023. Dette er gjentakende alvorlig avvik. Videre overholdt ikke Gol avløpsrenseanlegg grensen for samlet restutslipp av fosfor i 2023. Statsforvalteren bemerker imidlertid at enkeltprøver for både BOF₅, KOF og fosfor på slutten av rapporteringsåret, viser at anlegget renser godt.

Så lenge Gol avløpsrenseanlegg i Gol kommune ikke drives i tråd med tillatelse gitt i eller i medhold av lov, er nye tilknytninger av private abonnenter, eller avtale om økte påslipp fra bedrifter til avløpsrenseanlegget, regnet som forsettlig brudd på tillatelsen.

Vi merker oss at Gol avløpsrenseanlegg ikke hadde noen rensing eller redusert rensning i en ca. to måneders periode, pga ekstremværet Hans.

Vi merker oss også at Golsfjellet avløpsrenseanlegg rapporterer at prøveplanen må endres, slik at dere får målt maksukebelastningen.

Utover de ovennevnte kommentarene tar vi egenkontrollrapportene og årsrapportene for 2023 til etterretning.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til veileder for egenkontrollrapporteringen for avløp, som er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/avlop-rapportering/>

Rapporterings skjema for 2024 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2025. Vi minner om at årsrapportering til Statsforvalteren skal legges som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering heter «Avløp – årlig rapportering» og finnes i vårt skjemabibliotek: <https://www.statsforvalteren.no/oslo-og-viken/skjema-og-tjenester/>

Egenkontrollrapportens data om årlige utslipp for avløpsrensaneanlegg vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2024. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsannlegg/?SectorID=100>

Gebyr for saksbehandlingen

Vi gjør oppmerksom på at det vil bli krevd 7 800 kr gebyr for saksbehandling av egenkontrollrapporten, med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-5 *Gebyr for arbeid med egenkontrollrapporter*, som ble tatt inn i forskriften i 2023. Gebyret er på 3 900 kroner per egenkontrollrapport. For Gol kommune er det i dette brevet gitt en samlet tilbakemelding på 2 egenkontrollrapporter. Gebyret vil derfor utgjøre kroner 7 800.

Miljødirektoratet ettersender faktura.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvern avdelingen

Irene Tronrud
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Gol kommune v/ Kommunedirektør